

Zitting 1979–1980

Rijksbegroting voor het jaar 1980

15 800

Hoofdstuk XVI
Departement van Cultuur,
Recreatie en Maatschappelijk Werk

Nr. 107

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN CULTUUR, RECREATIE EN MAATSCHAPPELIJK WERK

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Rijswijk, 19 augustus 1980

In de afgelopen jaren heeft een aantal leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal mijn ambtsvoorganger en mij verschillende vragen gesteld met betrekking tot de rechtmatigheid van de toekenning van een buitengewoon pensioen krachtens de Wet buitengewoon pensioen 1940–1945 aan de heer M. J. v. d. V. te V. (zie o.m. Aangangsel Tweede Kamer, 1976–1977, nr. 881 en 1977–1978, nrs. 1006 en 1276).

Naar aanleiding van deze vragen heeft de Buitengewone Pensioenraad in samenwerking met de Stichting 1940–1945 een diepgaand onderzoek doen instellen naar de juistheid van de jegens betrokkene geuite beschuldigingen. Het onderhavige onderzoek vond voorts gedeeltelijk plaats in samenwerking met de rijksrecherche, die in opdracht van de procureur-generaal te 's-Hertogenbosch een onderzoek instelde naar mogelijk gepleegde valsheid in geschrifte bij de aanvraag om toekenning van buitengewoon pensioen.

De Buitengewone Pensioenraad heeft, na kennisneming van de onderzoeksresultaten geen redenen aanwezig geacht om tot intrekking van het aan de heer v.d. V. toegekende buitengewoon pensioen over te gaan. Naar zijn oordeel is uit het desbetreffende onderzoek genoegzaam gebleken «dat betrokkene in Nederland daden van verzet heeft gepleegd, terwijl er voorts geen aanleiding is hem als onwaardig in Nederlands nationale zin te beschouwen».

Met betrekking tot de eventuele strafrechtelijke aspecten in de onderhavige kwestie volstond de Buitengewone Pensioenraad, die mij omtrent zijn voorgenomen beslissing schriftelijk informeerde, met een verwijzing naar de mededelingen welke daaromtrent intussen door de Minister van Justitie aan het bestuur van de Vereniging van lotgenoten uit het gevangenen verzet waren gedaan.

Deze mededelingen, welke destijds ook in de publiciteit zijn gebracht, hielden in dat de resultaten van het door de rijksrecherche in opdracht van de procureur-generaal te 's-Hertogenbosch ingestelde onderzoek aanleiding gaven tot twijfel aan het verzetsverleden van de heer v.d. V., een conclusie waartoe de Minister van Justitie niet was geroepen. Daaraan werd toegevoegd dat het, niettegenstaande deze twijfel, naar de mening van de procureur-generaal onmogelijk zal blijken te bewijzen dat v.d. V. bepaalde strafba-

re feiten heeft gepleegd, zulks nog afgezien van de omstandigheid dat, zo dit al in bepaalde gevallen bewezen zou kunnen worden, het recht tot strafvervolging reeds zal zijn verjaard.

Met gebruikmaking van de mij daartoe in artikel 21a, lid 2, respectievelijk 3 van de Wet Buitengewoon Pensioen 1940–1945 verleende bevoegdheden, heb ik de Buitengewone Pensioenraad, na kennisneming van de beslissing van de Raad tot niet-intrekking van het aan de heer v.d. V. toegekende buitengewone pensioen, inzage gevraagd van de bescheiden die tot deze beslissing hebben geleid, en verzocht mij schriftelijke inlichtingen te verstrekken omtrent de achtergronden van die beslissing. Na zorgvuldige bestudering van de daarop door de Buitengewone Pensioenraad aan mij toegezonden beschouwingen en de daarbij overgelegde processen-verbaal, rapporten, verklaringen en overige bescheiden uit het desbetreffende dossier, is mij niet gebleken dat de beslissing van die raad gedateerd 26 mei 1951 en houdende de toekenning van een buitengewoon pensioen aan de heer v.d. V. te V., op onjuiste gronden zou zijn genomen. Omtrent de verzetsactiviteiten van de betrokkene zijn getuigenverklaringen beschikbaar, waarvan de inhoud en juistheid ook bij nader onderzoek niet zijn weerlegd. De juistheid van de destijds door de Stichting 1940–1945 afgegeven zogenaamde verzetsverklaring staat hiermede vast. Van de ingebrachte beschuldigingen, inhoudende dat de door de heer v.d. V. beweerde verzetsdaden niet op juiste feiten berusten, is in alle gevallen de onwaarheid komen vast te staan. Deze beschuldigingen blijken ten dele te zijn gebaseerd op onjuiste conclusies en anderdeels te zijn gegrond op persoonsverwisseling.

Met betrekking tot de rond deze kwestie eventueel gepleegde strafbare feiten zij nog het volgende opgemerkt. Blijkens ter zake ook in de pers gedane mededelingen zijn jegens de heer v.d. V. beschuldigingen geuit omtrent door hem gepleegde valsheid in geschrifte ten aanzien van stukken, die bij de aanvraag van buitengewoon pensioen als bewijsmateriaal hebben gediend. De stukken, waarvan de echtheid en waarheidsgetrouwheid door sommigen in twijfel wordt getrokken – ik verwijs ter zake echter nog eens naar het hiervoren weergegeven oordeel van de procureur-generaal te 's-Hertogenbosch – betreffen evenwel een aantal verklaringen en bewijsstukken die door de betrokkene zijn geproduceerd *na* de pensioentoeckenning om de tegen hem ingebrachte beschuldigingen tegen te spreken. Ik stel derhalve vast dat een mijnerzijdse beoordeling van de inhoudelijke waarde van deze stukken achterwege kan blijven, aangezien geen van deze stukken een rol heeft gespeeld bij de afgifte in 1950 van de zogenaamde verzetsverklaring door de Stichting 1940–1945, noch bij de toekenning van het buitengewoon pensioen door de Buitengewone Pensioenraad.

Gezien mijn bevindingen bij het dossieronderzoek acht ik geen termen aanwezig om de procedure, neergelegd in artikel 21a van de Wet Buitengewoon pensioen 1940–1945 te vervolgen. Bij schrijven van heden heb ik de Buitengewone Pensioenraad mijn beslissing ter zake medegedeeld.

In verband met de belangstelling welke door verschillende leden voor het verloop van deze reeds enkele jaren aanhangige kwestie aan de dag is gelegd, kwam het mij dienstig voor uw Kamer omtrent mijn beslissing en de achtergronden daarvan in te lichten.

De Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk,
J. G. Kraaijeveld-Wouters

Zitting 1979–1980

Aanhangsel van de Handelingen

Bijlagen

Vragen gesteld door leden van de Kamer, met de daarop door de Regering gegeven antwoorden

881

Vragen van de leden **Spinks** en **Worrell** (beiden P.v.d.A.) over de toekenning van een Buitengewoon *Pensioen* 1940–1945. (Ingezonden 9 maart 1977)

1

Is het waar, dat de Staatssecretaris bij schrijven d.d. 3 januari 1975 van de heer J. B. V. te B. uitvoerig en gedocumenteerd werd ingelicht over de toekenning van een Buitengewoon Pensioen 1940–1945 aan M. J. v. d. V. te V.?

2

Is het waar, dat de overgelegde documentatie de toekenning van dat pensioen op zijn minst twijfelachtig maakte?

3

Is omtrent deze zaak door de Staatssecretaris een nader onderzoek gelast, zoals opgemaakt mag worden uit zijn brief aan de heer J. B. V.?

4

Meent de Staatssecretaris, dat het hem ten dienste staande apparaat voldoende toegerust is om ter zake een diepgaand en deskundig onderzoek te verrichten?

5

Indien vraag 4 bevestigend wordt beantwoord, waarom is dan door dat apparaat geen onderzoek ingesteld bij de documentatiediensten in de DDR en de BRD, welke diensten, blijkens de brief van de heer J. B. V. over zekere, vragen oproepende, documentatie beschikken?

6

Is bij het ter kennis brengen van de Staatssecretaris van beschuldigingen van een dermate ernstige aard de Minister van Justitie niet de eerste aangewezen persoon om deze klachten, op verzoek van de Staatssecretaris, te doen onderzoeken?

7

Is de Staatssecretaris bereid de Minister van Justitie van deze zaak in kennis te stellen met het verzoek, ter zake een justitieel onderzoek door de daartoe geëigende diensten te doen laten verrichten?

Toelichting bij vraag 5:

Zowel door de Staatlichter Archiv Verwaltung in de DDR als door de International Tracing Service te Arolsen (BRD) wordt bevestigd, dat zij ter zake nimmer door officiële Nederlandse instanties zijn benaderd.

Antwoord

Antwoord van Staatssecretaris **Meijer** (Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk). (Ontvangen 29 maart 1977)

1

Deze vraag kan bevestigend worden beantwoord.

2, 3 en 4

Naar aanleiding van de in vraag 1 bedoelde brief heb ik de Buitengewone Pensioenraad verzocht mij zo uitvoerig mogelijke informatie te verstrekken. De desbetreffende brief (+ bijlage) werd daarbij in fotocopie overgelegd.

De Buitengewone Pensioenraad heeft mij kort daarna medegedeeld dat hij op grond van mijn verzoek aanleiding had gevonden een nader onderzoek in te (doen) stellen.

De raad heeft mij naar aanleiding van dit nader ingestelde – zeer uitgebreide – onderzoek medegedeeld dat hij van oordeel is dat het buitengewoon pensioen aan de heer v. d. V. terecht is toegekend.

Uit mijn brief aan de heer J. B. V. kan niet opgemaakt worden dat ik een nader onderzoek gelast zou hebben.

Dit is ook niet mogelijk omdat de toepassing en uitvoering van de Wet buitengewoon pensioen 1940–1945 – ingevolge artikel 21 van de Wet – bij uitsluiting is opgedragen aan de Buitengewone Pensioenraad. Dit impliceert dat ik ter zake van deze toepassing en uitvoering geen bevoegdheden heb.

In het op 20 januari 1977 bij de Tweede Kamer ingediende Wetsontwerp tot wijziging van de Wet buitengewoon pensioen 1940–1945 (stuk nr. 14 344, nrs. 1–4) is aan de kwestie van de bevoegdheden aandacht geschonken. Verwezen moge worden naar het voorgestelde nieuwe artikel 21a.

Een en ander houdt onder meer verband met de op 16 september 1976 door de heer Spinks gestelde vraag en mijn antwoord daarop d.d. 13 oktober 1976 (Aanhangsel van de Handelingen, zitting 1976–1977, blz. 235, vraag 121).

Overigens zij hierbij opgemerkt dat, ook indien het eerdergenoemde wetsontwerp door de Tweede Kamer zou worden aanvaard, de Buitengewone Pensioenraad – en de Stichting 1940–1945, voor zover betreft het afge-

ven van de zogenaamde deelnemersverklaring op grond van een door haar opgemaakt verzetsrapport – blijven aangewezen als de onafhankelijke instanties met betrekking tot de toepassing van de Wet buitengewoon pensioen 1940–1945.

De vraag of deze instanties voldoende toegerust zijn voor het verrichten van een diepgaand en deskundig onderzoek als het onderhavige wordt bevestigd beantwoord.

5

Bij de Staatlicher Archiv Verwaltung in de DDR werd geen onderzoek ingesteld, omdat in eerste instantie niet bekend was dat aldaar documentatie met betrekking tot de heer v. d. V. voorhanden zou zijn.

De Buitengewone Pensioenraad is verzocht te overwegen alsnog bij genoemde instanties een (nader) onderzoek in te stellen.

Hierbij wordt aangetekend dat – zulks in tegenstelling tot hetgeen in deze vraag, en de daarbij behorende toelichting is vermeld – de heer J. B. V. in zijn brief van 3 januari 1975 noch in de daarbij gevoegde bijlage gegevens heeft verstrekt waaruit had kunnen worden afgeleid dat bij de genoemde instantie documentatie met betrekking tot de onderhavige aangelegenheid voorhanden is.

Voor wat betreft de genoemde Internationale Tracing Service te Arolsen (BRD) kan worden medegedeeld dat bij deze instantie een onderzoek werd ingesteld.

6 en 7

Daargelaten of in een geval als het onderhavige de Minister van Justitie de eerst aangewezen persoon is om een onderzoek in te stellen, ben ik van oordeel dat het – gelet op het antwoord op de vragen 2, 3 en 4 – niet tot mijn taak behoort de Minister van Justitie van deze zaak in kennis te stellen. Zo er al aanleiding bestaat een justitieel onderzoek te entameren, staat dit mijns inziens ingevolge artikel 44 van de Wet uitsluitend ter beoordeling aan het orgaan dat met de uitvoering van de Wet is belast, te weten de Buitengewone Pensioenraad.

Zitting 1979-1980

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door leden van de Kamer, met de daarop door de Regering
gegeven antwoorden

1006

Vragen van het lid **Worrell** (P.v.d.A.)
over een onderzoek naar het *verzets-
verleden* van M. J. v. d. V. (Ingezonden
20 april 1978)

1
Is het u bekend, dat aan uw ambts-
voorganger in juli 1977 een kopierap-
port ter hand gesteld is betreffende
een onderzoek van de Nationale Fe-
deratieve Raad van het Voormalig Ver-
zet Nederland naar het verzetsverle-
den van de heer M. J. v. d. V.?

2
Is het u verder bekend, dat uw
ambtsvoorganger zich tot de Buiten-
gewone Pensioenraad te Heerlen heeft
gewend met het verzoek deze zaak te
willen onderzoeken?

3
Kunt u meedelen, of dit onderzoek
plaatsgevonden heeft en mocht het
onderzoek nog niet afgerond zijn, kunt
u dan meedelen binnen welke termijn
de resultaten van dit onderzoek te ver-
wachten zijn?

Antwoord

Antwoord van Staatssecretaris
Kraaijeveld-Wouters (Cultuur, Re-
creatie en Maatschappelijk Werk).
(Ontvangen 3 mei 1978)

1 en 2
Deze vragen worden bevestigend
beantwoord.

3
In de onderhavige kwestie is een
zeer uitgebreid onderzoek ingesteld,
dat thans op zeer korte termijn zal kun-
nen worden afgerond.
Het ter zake uit te brengen rapport
zal daarna ter beoordeling aan de be-
voegde instanties worden voorgelegd.

Zitting 1979–1980

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door leden van de Kamer, met de daarop door de Regering
gegeven antwoorden

1276

Vraag van het lid **Worrell** (P.v.d.A.)
over een onderzoek naar het *verzets-
verleden* van M. J. v. d. V. (Ingezonden
22 mei 1978)

Mag uit de beantwoording¹ van mijn
vragen over een onderzoek naar het
verzetsverleden van M. J. v. d. V. ge-
concludeerd worden dat het nog uit te
brengen rapport tevens ter kennis van
de Kamer zal worden gebracht?

¹ Aanhangsel Handelingen, Zitting 1977–1978,
nr. 1006.

Antwoord

Antwoord van Staatssecretaris
Kraaijeveld-Wouters (Cultuur, Recre-
atie en Maatschappelijk Werk). (Ont-
vangen 12 juni 1978)

Het onderzoek wordt ingesteld door
medewerkers van onder meer de Bui-
tengewone Pensioenraad en de Stich-
ting 1940–1945. Het rapport dat door
hen wordt opgesteld, vormt de basis
waarop de Raad en de Stichting hun
oordeel baseren en moet derhalve
worden beschouwd als een intern stuk
van die instanties.